

चतुर्दशीमाह । “अप्सु मे सोमो अब्रवीत् । अन्तर्विश्वानि भेषजा । अग्निञ्च विश्वशम्भुवम् । आपञ्च विश्वभेषजीः” इति । अप्सवन्तर्जलेषु मध्ये विश्वानि भेषजा सर्वाण्यौषधानि सन्तीति मे मह्यं सोमोऽब्रवीत् । तथा विश्वशम्भुवं सर्वस्य जगतः सुखस्य भावयितारम् अग्निञ्च मह्यं सोमो अब्रवीत् । तथा विश्वभेषजीः सर्वस्य अनिष्टस्य औषधरूपा आपञ्च याः सन्ति ता अपि सोमो अब्रवीत् । तदेतन्मन्त्रत्रयमब्देवताके कर्माणि द्रष्टव्यम् । तृतीयमन्त्रस्यावभृथेष्टौ द्वितीयाज्यभागेऽपि विनियोगमापस्तम्ब आह, अप्सुमन्तावाज्यभागौ यजत्यप्सव इत्येषाऽप्सु मे सोमो अब्रवीदिति ॥

पञ्चदशीमाह । “यदप्सु ते सरस्वति । गोव्यश्वेषु यन्मधु । तेन मे वाजिनीवति । मुखमङ्घ्रि सरस्वति” इति । हे सरस्वति नदीरूपे ते त्वदीयास्वप्सु यन्मधु मधुरं क्षीरं समीचीनं वहनसामर्थ्यं तथा गोव्यश्वेषु मधुरं क्षीरं समीचीनं वहनसामर्थ्यञ्च यद्विद्यते च वाजिनीवति अन्नसमृद्धियुक्ते सरस्वति तेन सर्वेण मे मुखमङ्घ्रि वक्त्रमलङ्कृतं कुरु ॥

षोडशीमाह । “या सरस्वती वैशम्भल्या [६] । तस्यां मे राख । तस्यास्ते भक्षीय । तस्यास्ते भूयिष्ठभाजो भूयास्म” इति । विशां प्रजानां भरणं पोषणं विशम्भलं तत्कर्तुं च मा वैशम्भल्या, तादृशी या सरस्वती तस्यां सरस्वत्यां नदीरूपायां मे राख हे सरस्वतिदेवते मह्यं भोगं देहि । तस्याः सरस्वत्याः ते तव भक्षीय रसमनुभवामि । तस्यास्ते भूयिष्ठ-